

Projekt z dnia 27 kwietnia 2007 r.

USTAWA

z dnia.....2007 r.

o emeryturach pomostowych ¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Ustawa określa:

- 1) warunki nabywania i utraty prawa do emerytur pomostowych z tytułu pracy w szczególnych warunkach i pracy o szczególnym charakterze;
- 2) zasady i tryb przyznawania oraz wypłaty i finansowania emerytur pomostowych z tytułu pracy w szczególnych warunkach i pracy o szczególnym charakterze;
- 3) organizację i zasady działania Funduszu Emerytur Pomostowych;
- 4) zasady i tryb opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych;
- 5) zasady tworzenia i prowadzenia wykazu stanowisk pracy w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze oraz ewidencji osób wykonujących prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze.

2. Wypłacalność emerytur pomostowych jest gwarantowana przez państwo.

Art. 2.

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) organ rentowy - jednostkę organizacyjną Zakładu Ubezpieczeń Społecznych właściwą do wydawania decyzji w sprawach świadczeń, określoną w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74, z późn. zm. ²⁾), zwanej dalej „ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych”;
- 2) płatnik składek – pracodawcę, o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, u którego są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze;
- 3) prace w szczególnych warunkach – prace wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, w ekstremalnych warunkach środowiska determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mogą powodować trwałe, negatywne skutki

zdrowotne i którym nie można zapobiec stosując odpowiednie środki profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej; przez ekstremalne warunki środowiska pracy należy rozumieć nagromadzenie takich czynników ryzyka, które występując łącznie, z dużym prawdopodobieństwem mogą spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia pracowników zatrudnionych w tych warunkach;

- 4) prace o szczególnym charakterze – prace związane ze szczególną odpowiedzialnością oraz wymagające szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób nie zagrażający bezpieczeństwu publicznemu, zdrowiu lub życiu własnemu lub innych osób obniża się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej spowodowanego naturalnym procesem starzenia się;
- 5) ubezpieczeni – osoby podlegające ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze, a także osoby, które przed dniem wejścia w życie ustawy z tytułu takiej pracy podlegały ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu, z wyłączeniem ubezpieczenia społecznego rolników;
- 6) uprawniony – osobę mającą ustalone prawo do emerytury pomostowej;
- 7) zainteresowany – osobę ubiegającą się o emeryturę pomostową, spełniającą warunki do nabycia prawa do tej emerytury;
- 8) Zakład – Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 3.

Ubezpieczonymi uprawnionymi do emerytury pomostowej są osoby, które spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) urodziły się po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r.;
- 2) były pracownikami wykonującymi prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze;
- 3) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywały prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.³⁾), zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach z FUS”;
- 4) nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy.

Art. 4.

1. Za pracowników, wykonujących prace w szczególnych warunkach, uważa się pracowników, wykonujących od dnia 1 stycznia 2008 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w art. 2 pkt 3.
2. Za pracowników, wykonujących prace o szczególnym charakterze, uważa się pracowników, wykonujących od dnia 1 stycznia 2008 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w art. 2 pkt 4.
3. Za pracowników, wykonujących prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze, uważa się również pracowników, wykonujących do dnia 31 grudnia 2007 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.
4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób potwierdzania przez zakład pracy okresów pracy w szczególnych warunkach i prac o szczególnym charakterze,
- 2) warunki wymagane do uzyskania emerytury pomostowej przez uprawnionych, o których mowa w art. 6 ust. 2,
- 3) wykazy rodzajów prac w szczególnych warunkach i prac o szczególnym charakterze

- uwzględniając aktualne warunki środowiskowe, zmieniające się warunki pracy oraz wymogi ochrony bezpieczeństwa publicznego.

Art. 5.

1. Żołnierze zawodowi, funkcjonariusze Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Służby Więziennej i Państwowej Straży Pożarnej nabywają prawo do emerytury pomostowej, jeżeli nie spełniają warunków do nabycia prawa do emerytury określonej w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób.
2. Przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej osobom, o których mowa w ust. 1, okresy służby pełnionej przez te osoby traktuje się na równi z okresami pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS i pracy o szczególnym charakterze.

Rozdział 2

Emerytura pomostowa

Art. 6.

1. Emerytura pomostowa przysługuje ubezpieczonemu, o którym mowa w art. 3, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:
 - 1) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
 - 2) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5 – 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
 - 3) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat.
2. Emerytura pomostowa przysługuje ubezpieczonemu, o którym mowa w art. 3, nie spełniającemu wymagań określonych w ust. 1 pkt 1 lub 3, jeżeli:
 - 1) wykonywał na statkach żeglugi powietrznej pracę o szczególnym charakterze, lub
 - 2) wykonywał w morskich portach handlowych oraz przedsiębiorstwach pomocniczych działających na rzecz tych portów prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze, lub
 - 3) wykonywał w hutnictwie prace w szczególnych warunkach, lub

- 4) wykonywał prace nurka, kesoniarza, rybaka morskiego lub prace bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest i prace rozbiórkowe związane z ich usuwaniem lub
- 5) wykonywał prace nauczyciela lub wychowawcy w jednostkach określonych w art. 1 ust. 1 pkt 2 i ust. 1a ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. – Karta Nauczyciela⁴⁾.

Art. 7.

1. Emerytura pomostowa stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury, ustalonej w sposób określony w art. 25 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę pomostową ubezpieczonego, ustalone według obowiązujących w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę pomostową tablic średniego trwania życia, o których mowa w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.
2. Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach.
3. W przypadku ubezpieczonego będącego uczestnikiem otwartego funduszu emerytalnego podstawa obliczenia emerytury jest zwiększana do kwoty, jaka byłaby zaewidencjonowana na jego indywidualnym koncie w Zakładzie, gdyby ubezpieczony ten nie był uczestnikiem otwartego funduszu emerytalnego.
4. Najniższa emerytura pomostowa wynosi 90% kwoty najniższej emerytury, o której mowa w art. 85 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.
5. Emerytura pomostowa podlega waloryzacji na zasadach i w terminach przewidzianych dla waloryzacji świadczeń w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Art. 8.

1. Prawo do emerytury pomostowej powstaje z dniem spełnienia warunków wymaganych do nabycia tego prawa.
2. W przypadku pobierania zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego, prawo do emerytury pomostowej powstaje z dniem zaprzestania pobierania tego zasiłku lub świadczenia.

Art. 9.

Prawo do emerytury pomostowej ustaje:

- 1) z dniem śmierci uprawnionego;
- 2) z dniem osiągnięcia wieku 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn.

Art. 10.

1. Prawo do emerytury pomostowej ulega zawieszeniu lub emerytura ta ulega zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 104 – 106 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.
2. Prawo do emerytury pomostowej ulega zawieszeniu bez względu na wysokość uzyskiwanego przychodu w razie podjęcia przez uprawnionego pracy w warunkach szczególnych lub pracy o szczególnym charakterze.

Art. 11.

W razie śmierci uprawnionego członkom rodziny przysługuje renta rodzinna na zasadach i w wysokości ustalonej na zasadach określonych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Art. 12.

Osobie, która pokryła koszty pogrzebu po śmierci:

- 1) uprawnionego,
 - 2) członka rodziny uprawnionego spełniającego warunki do uzyskania renty rodzinnej
- przysługuje zasiłek pogrzebowy na zasadach i w wysokości określonych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Rozdział 3

Postępowanie w sprawach emerytur pomostowych

Art. 13.

1. Postępowanie w sprawie emerytur pomostowych wszczyna się na podstawie udokumentowanego wniosku zainteresowanego.
2. Wnioski w sprawie przyznania emerytur pomostowych zgłasza się w organie rentowym za pośrednictwem płatnika składek na ubezpieczenie społeczne.
3. Udokumentowany wniosek powinien zawierać dowody uzasadniające prawo do emerytury pomostowej i jej wysokości, a w szczególności dowody wymagane przepisami ustawy o emeryturach i rentach z FUS dla ustalenia wysokości emerytury.

Art. 14.

1. Decyzje w sprawie emerytur pomostowych wydają zainteresowanym i emerytury te wypłacają uprawnionym organy rentowe właściwe ze względu na miejsce zamieszkania.
2. Wyznaczone przez Prezesa Zakładu jednostki organizacyjne Zakładu wydają decyzje w sprawie emerytur pomostowych i emerytury te wypłacają:
 - 1) osobom zamieszkałym za granicą w państwie, z którym Rzeczpospolitą Polską łączy umowa międzynarodowa w dziedzinie ubezpieczeń społecznych;
 - 2) osobom, którym przy ustalaniu okresu składkowego i nieskładkowego uwzględniono okresy ubezpieczenia, o których mowa w art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.
3. Osobom zamieszkałym za granicą w państwie, z którym Rzeczpospolitą Polską nie łączy umowa międzynarodowa w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, decyzje w sprawach emerytur pomostowych wydają i emerytury te wypłacają organy rentowe właściwe ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej zainteresowanego lub ubezpieczonego.

Art. 15.

Od decyzji organu rentowego, o której mowa w art. 14 ust.1, przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i według zasad określonych w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.⁵⁾).

Art. 16.

Na wniosek płatnika składek organ rentowy wydaje zaświadczenie o spełnieniu warunków określonych w art. 3 pkt 1 – 3.

Art. 17.

1. Emeryturę pomostową wypłaca się za miesiąc kalendarzowy w terminach i na zasadach przewidzianych dla wypłaty emerytur określonych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.
2. Emeryturę pomostową za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę emerytury przez liczbę dni kalendarzowych w miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które emerytura przysługuje.

Art. 18.

W zakresie postępowania w sprawach o ustalenie prawa do emerytury pomostowej, podstawy jej obliczenia, zasad wypłaty, zmiany wysokości, zwrotu nienależnie pobranej emerytury, egzekucji i potrąceń, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Art. 19.

1. W razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury pomostowej z prawem do emerytury lub renty przyznawanej na zasadach określonych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS, wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.
2. W razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury pomostowej z prawem do emerytury lub renty, uposażenia, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub innego świadczenia o charakterze emerytalnym lub rentowym, ustalonym na podstawie odrębnych ustaw, przysługuje tylko jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

Rozdział 4

Fundusz Emerytur Pomostowych

Art. 20.

1. Tworzy się Fundusz Emerytur Pomostowych, zwany dalej „FEP”, który jest państwowym funduszem celowym powołanym w celu finansowania emerytur pomostowych.

2. Dysponentem FEP jest Zakład.

Art. 21.

1. Przychody FEP pochodzą:
 - 1) ze składek na FEP;
 - 2) z dotacji budżetu państwa;
 - 3) z oprocentowania rachunków bankowych FEP;
 - 4) z odsetek od nieterminowo opłaconych składek na FEP;
 - 5) z dodatkowej opłaty i opłaty prolongacyjnej, naliczanych od składek na FEP;
 - 6) ze zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami;
 - 7) z lokat wolnych środków FEP;
 - 8) z innych tytułów.
2. Składkę na FEP zalicza się do przychodów FEP w miesiącu następującym po miesiącu, za który składka jest należna.

Art. 22.

1. W granicach określonych w ustawie budżetowej FEP otrzymuje z budżetu państwa dotacje.
2. Dotacje, o których mowa w ust. 1, mogą być przeznaczone wyłącznie na sfinansowanie wydatków, o których mowa w art. 23.

Art. 23.

1. Ze środków zgromadzonych w FEP są finansowane:
 - 1) wypłaty emerytur pomostowych;
 - 2) odsetki za nieterminowe wypłaty emerytur pomostowych;
 - 3) odpis stanowiący przychody Zakładu; wysokość odpisu ustala się corocznie w ustawie budżetowej na podstawie planu finansowego FEP, zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budżetu; odpis jest potrącany w okresach miesięcznych.
2. Świadczenia, o których mowa w art. 11 i 12, są finansowane ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, o którym mowa w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.

Art. 24.

Zarząd Zakładu:

- 1) opracowuje projekt rocznego planu finansowego FEP, w trybie określonym w przepisach dotyczących prac nad projektem budżetu państwa,
 - 2) sporządza roczne sprawozdanie z wykonania planu finansowego FEP,
 - 3) sporządza roczne sprawozdanie finansowe FEP, podlegające zaopiniowaniu przez biegłego rewidenta nie będącego pracownikiem Zakładu,
- i przedkłada je Prezesowi Rady Ministrów.

Art. 25.

Środki FEP mogą być lokowane na zasadach określonych w art. 56 ust. 3 i 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Rozdział 5

Składki na Fundusz Emerytur Pomostowych

Art. 26.

1. Składki na FEP opłaca się za pracownika, który spełnia łącznie następujące warunki:
 - 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r.;
 - 2) po dniu 31 grudnia 2007 r. wykonuje prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;
 - 3) prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze wykonywał co najmniej jeden dzień przed dniem 1 stycznia 2008 r.
2. Obowiązek opłacania składek na FEP powstaje z dniem rozpoczęcia wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze, o której mowa w ust. 1 pkt 2, nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2008 r., a ustaje z dniem zaprzestania wykonywania tej pracy.
3. Od uposażenia zwolnionych ze służby żołnierzy zawodowych albo funkcjonariuszy, o których mowa w art. 5, wypłaconego od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia zwolnienia ze służby, opłaca się składki na FEP na zasadach i w trybie określonym w odrębnych przepisach dla składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe przekazywanych za żołnierzy albo funkcjonariuszy zwolnionych ze służby.

Art. 27.

1. Stopa procentowa składek na FEP wynosi 3,0 % podstawy wymiaru.
2. Podstawę wymiaru składek na FEP stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, określona w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na FEP stosuje się ograniczenie, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.
3. Składki na FEP finansowane są w całości przez płatnika składek.

Art. 28.

1. Składki na FEP oblicza, rozlicza i opłaca co miesiąc płatnik składek.
2. Składki na FEP płatnik składek rozlicza w deklaracji rozliczeniowej, o której mowa w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.

3. Składki na FEP płatnik składek opłaca w terminie określonym w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych dla opłacania składek na ubezpieczenia społeczne.

Art. 29.

Płatnik składek przekazuje informację o pracowniku, za którego był obowiązany opłacać składki na FEP, zawierającą w szczególności następujące dane:

- 1) nazwisko i imię,
- 2) datę urodzenia,
- 3) numery PESEL i NIP, a w razie gdy pracownikowi nie nadano tych numerów lub jednego z nich – serię i numer dowodu osobistego lub paszportu,
- 4) okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze,
- 5) kod pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze
- zwaną dalej „zgłoszeniem danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze”.

Art. 30.

1. Zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze płatnik składek przekazuje do Zakładu do dnia 31 marca danego roku za poprzedni rok kalendarzowy.
2. W przypadku wystąpienia pracownika z wnioskiem o przyznanie emerytury pomostowej, zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w danym roku kalendarzowym, płatnik składek przekazuje do Zakładu w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia wniosku.
3. Jeżeli z wnioskiem o przyznanie emerytury pomostowej pracownik wystąpi przed przekazaniem zgłoszenia danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze za poprzedni rok kalendarzowy, w terminie o którym mowa w ust. 2, płatnik składek przekazuje do Zakładu także zgłoszenie za poprzedni rok kalendarzowy.
4. W przypadku upadłości lub likwidacji płatnika składek zgłoszenia danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w danym roku kalendarzowym płatnik składek przekazuje do Zakładu nie później niż w dniu przekazania dokumentu wyrejestrowania płatnika składek.
5. W przypadku upadłości lub likwidacji płatnika składek przed przekazaniem zgłoszeń danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze za poprzedni rok kalendarzowy, w terminie o którym mowa w ust. 4, płatnik składek przekazuje do Zakładu także zgłoszenia za poprzedni rok kalendarzowy.

Art. 31.

1. Płatnik składek jest obowiązany przekazać do Zakładu korygujące zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w formie nowego zgłoszenia zawierającego wszystkie prawidłowe dane, o których mowa w art. 29, zwane dalej „korygującym zgłoszeniem”, jeżeli zachodzi konieczność korekty danych podanych w zgłoszeniu w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości przez:

- 1) płatnika składek we własnym zakresie;
- 2) Zakład.
2. Płatnik składek jest obowiązany przekazać korygujące zgłoszenie w terminie 7 dni od stwierdzenia nieprawidłowości we własnym zakresie lub otrzymania zawiadomienia o stwierdzeniu nieprawidłowości przez Zakład.
3. Jeżeli konieczność korekty podanych w zgłoszeniu danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze jest wynikiem stwierdzenia nieprawidłowości przez Zakład w drodze:
 - 1) decyzji – korygujące zgłoszenie powinno być złożone nie później niż w terminie 7 dni od dnia, w którym decyzja staje się ostateczna;
 - 2) kontroli – korygujące zgłoszenie powinno być złożone nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.
4. Zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze i korygujące zgłoszenie przekazuje się w takiej samej formie, jaka obowiązuje płatnika składek w odniesieniu do dokumentów ubezpieczeniowych określonych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.
5. Zakład może z urzędu sporządzić zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz skorygować błędy w nim stwierdzone, w razie braku możliwości uzyskania korygującego zgłoszenia od płatnika składek, jeżeli posiada dane umożliwiające sporządzenie tego zgłoszenia.

Art. 32.

1. Od nieopłaconych w terminie składek na FEP należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.⁶⁾), jeżeli ich wysokość przekracza 6,60 zł.
2. W razie nieopłacenia składek na FEP lub opłacenia ich w zaniżonej wysokości Zakład może wymierzyć płatnikowi składek dodatkową opłatę. Od decyzji w sprawie wymierzenia dodatkowej opłaty przysługuje odwołanie do sądu na zasadach określonych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.
3. Składki na FEP oraz odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia i dodatkowa opłata, nieopłacone w terminie:
 - 1) podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej;
 - 2) ulegają przedawnieniu;
 - 3) umarza się w całości lub w części- na zasadach określonych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.
4. Na wniosek dłużnika Zakład może odroczyć termin płatności należności wymienionych w ust. 3, oraz rozłożyć je na raty, uwzględniając możliwości płatnicze dłużnika, a także stan finansów FEP, na zasadach określonych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.
5. Nienależnie opłacone składki na FEP podlegają zwrotowi, na zasadach określonych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.

Rozdział 6

Ewidencja stanowisk pracy w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze

Art. 33.

1. Płatnik składek jest obowiązany prowadzić:
 - 1) wykaz stanowisk pracy w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze;
 - 2) ewidencję pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze.
2. W przypadku nieumieszczenia w ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, pracownikowi przysługuje skarga do Państwowej Inspekcji Pracy.
3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) sposób prowadzenia przez płatników składek wykazu stanowisk pracy oraz ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze,
 - 2) wzory dokumentów niezbędnych do prowadzenia ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze,- uwzględniając możliwości prowadzenia ewidencji w ramach kompleksowego systemu informatycznego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 34.

W ustawie z dnia z dnia 6 marca 1981 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1362, z późn. zm.⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 8 w ust. 1 po pkt 7a dodaje się pkt 7b w brzmieniu:

„7b) kontrola ewidencji, o której mowa w art. 33 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia.....o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr..., poz....),”;

- 2) po art. 9 dodaje się art. 9a w brzmieniu:

„Art. 9a. Właściwe organy Państwowej Inspekcji Pracy są uprawnione do nakazania pracodawcy umieszczenia pracownika w ewidencji, o której mowa w art. 33 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia.....o emeryturach pomostowych.”.

Art. 35.

W ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.⁸⁾.) w art. 88 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Prawo do emerytury na warunkach określonych w ust. 1 przysługuje również nauczycielom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., bez względu na wiek, jeżeli nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa, oraz spełnili warunki do uzyskania emerytury określone w ust. 1, z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, w ciągu dziewięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.⁹⁾).”.

Art. 36.

W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74, Nr 17, poz.95 i Nr 21, poz. 125) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 36 ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych zawiera w szczególności następujące dane dotyczące osoby zgłaszanej: dane, o których mowa w art. 35 ust. 1 pkt 1, nazwisko, imię pierwsze i drugie, datę urodzenia, nazwisko rodowe, obywatelstwo i płeć, tytuł ubezpieczenia, stopień niepełnosprawności, posiadanie ustalonego prawa do emerytury lub renty, adres zameldowania na stałe miejsce pobytu, adres zamieszkania, jeżeli jest inny niż adres zameldowania na stałe miejsce pobytu, adres do korespondencji, jeżeli jest inny niż adres zameldowania na stałe miejsce pobytu i adres zamieszkania.”;

2) w art. 40 w ust. 2 w pkt 10 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 11 w brzmieniu:

„11) o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, przekazane w zgłoszeniu danych o pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, o którym mowa w ustawie z dnia.....2007 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr , poz.).”;

3) w art. 45 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„ 1a) ewidencjonuje się liczbę pracowników, za których opłacana jest składka na Fundusz Emerytur Pomostowych,”;

4) w art. 46 w ust. 4 po pkt 6 dodaje się pkt 6a i 6b w brzmieniu:

„6a) sumę należnych składek na Fundusz Emerytur Pomostowych,

6b) liczbę pracowników, za których jest opłacana składka na Fundusz Emerytur Pomostowych,”;

5) w art. 47 w ust. 4 w pkt 4 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) Fundusz Emerytur Pomostowych.”;

6) w art. 49 w ust. 2 w pkt 5 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) zgłoszenia danych o pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, o którym mowa w ustawie z dnia..... 2007 r. o emeryturach pomostowych oraz kody pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze.”;

7) w art. 76 w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) odpisu z Funduszu Emerytur Pomostowych, o którym mowa w ustawie z dnia.....2007 r. o emeryturach pomostowych,”;

8) w art. 83 w ust. 1 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„ 3a) ustalania wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu tych składek,”.

Rozdział 8

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 37.

Ilekroć w przepisach o ubezpieczeniach społecznych, o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o emeryturach i rentach, w przepisach, które uzależniają uprawnienia od dochodu rodziny oraz w odrębnych przepisach mowa jest o emeryturze, należy przez to rozumieć również emeryturę pomostową.

Art. 38.

Dotychczasowe przepisy wydane na podstawie art. 49 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 36, zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 49 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 36, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 39 .

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2008 r.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 6 marca 1981 r. o Państwowej Inspekcji Pracy, ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 17, poz.95 i Nr 21, poz. 125.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252, Nr 121, poz. 1264, Nr 144, poz. 1530, Nr 191, poz. 1954, Nr 210, poz. 2135 i Nr 236, poz. 2355, z 2005 r. Nr 167, poz. 1397 i Nr 169, poz. 1412 i 1421, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 208, poz. 1534 oraz z 2007 r. Nr 17, poz. 95.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 170, poz.1218 i Nr 220, poz.1600 oraz z 2007 r. Nr 17, poz. 95.

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz.231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z

1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4 poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189 i Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1103 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939, i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258 oraz z 2006 r. Nr 12, poz. 66 i Nr 66, poz. 466.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 85, poz. 727, Nr 86, poz. 732 i Nr 143, poz. 1199 oraz z 2006 r. Nr 66, poz. 470, Nr 104, poz. 708, Nr 143, poz. 1031, Nr 217, poz. 1590 i Nr 225, poz. 1635.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 128, poz. 1405, Nr 100, poz. 1080 i Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 166, poz. 1360, z 2003 r. Nr 170, poz. 1652 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 173, poz. 1808 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 564, Nr 110, poz. 926 i Nr 167, poz. 1399.

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 170, poz. 1218 i Nr 220, poz. 1600 oraz z 2007 r. Nr 17, poz. 95.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252, Nr 121, poz. 1264, Nr 144, poz. 1530, Nr 191, poz. 1954, Nr 210, poz. 2135 i Nr 236, poz. 2355, z 2005 r. Nr 167, poz. 1397 i Nr 169, poz. 1412 i 1421, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 208, poz. 1534 oraz z 2007 r. Nr 17, poz. 95.

27 kwietnia 2007 r.

Uzasadnienie

W wyniku reformy systemu ubezpieczeń społecznych, zgodnie z deklaracjami zawartymi w przepisach uchwalonych w 1998 r., ulega stopniowej likwidacji możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę. W powszechnym systemie emerytalnym przyjęto bowiem założenie, iż uprawnienia emerytalne wszystkich ubezpieczonych, którzy płacili taką samą składkę, będą takie same. Wszelkie dodatkowe uprawnienia będą finansowane z innych, niż powszechna składka na ubezpieczenie emerytalne źródeł, a także będą regulowane w trybie odrębnym. Przedkładana ustawa respektuje tę zasadę.

Na projektowane rozwiązania ma również wpływ obecna sytuacja demograficzna naszego kraju. Malejąca dzietność i wzrastająca długość życia powodują **starzenie się ludności**. Do 2030 roku - średni wiek mieszkańca Polski (obecnie wynosi on około 37 lat) wzrośnie do ponad 45 lat, z tendencją do dalszego wzrostu.

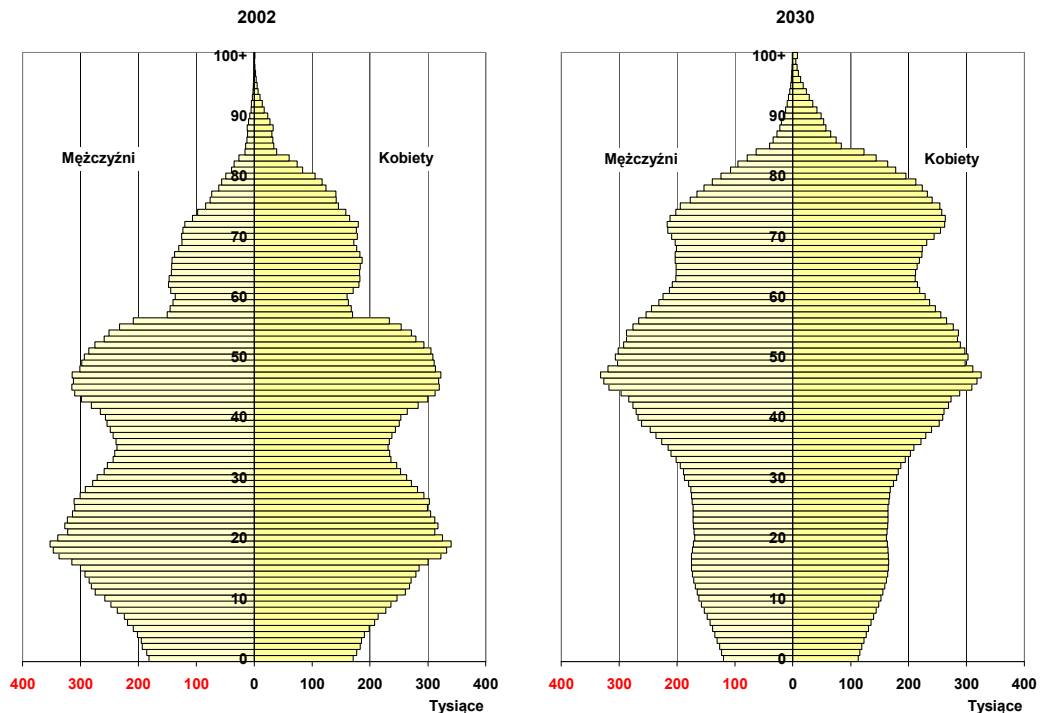
Istotne przesunięcie nastąpi w proporcjach między liczbą osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. W okresie do 2010 liczba ludności w wieku produkcyjnym z obecnych 24 mln wzrośnie o prawie milion, zaś w wieku poprodukcyjnym z 5,8 mln wzrośnie do 6,4 mln osób. W okresie kolejnych 20 lat liczba ludności w wieku produkcyjnym będzie systematycznie maleć aż do poziomu 20,8 mln w 2030 r., a w wieku poprodukcyjnym - rosnać aż do 9,6 mln. Wskaźnik obciążenia ekonomicznego, tj. liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, zwiększy się z obecnych 60 do 72; jednocześnie znacznie zwiększy się obciążenie ludnością w wieku poprodukcyjnym – do 46 (obecnie 24) na niekorzyść osób w wieku przedprodukcyjnym (z obecnych 36 na 26).

W konsekwencji analogiczne zmiany zachodzą w systemie ubezpieczenia społecznego. Pogarsza się relacja liczby osób opłacających składki do liczby pobierających emerytury i renty, co wpływa na pogłębianie się deficytu Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zmiana proporcji w poszczególnych grupach wiekowych, jaka następuje w naszym kraju, ilustruje poniższy wykres:

Tabela nr 1

Ludność według płci i wieku

Źródło: prognoza demograficzna GUS

W tej sytuacji jednym z założeń reformy systemu ubezpieczeń społecznych była **stopniowa likwidacja możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę.**

Likwidacja możliwości wcześniejszego przechodzenia na emeryturę przez niektóre grupy zawodowe uzasadniona jest także faktem, że wprowadzone w 1983 r. przepisy regulujące te kwestie (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze) po ponad dwudziestu latach, wobec gwałtownego rozwoju technologii, w wielu przypadkach stały się anachroniczne. Rozwój cywilizacyjny i gospodarczy w wielu dziedzinach zmienił w sposób rewolucyjny warunki pracy, powodując w konsekwencji, że utworzone przed ponad dwudziestu laty wykazy prac w warunkach szczególnych w wielu przypadkach są nieadekwatne do obecnych warunków pracy.

Zmiany w możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej wprowadzane są stopniowo i są uzależnione od wieku ubezpieczonego oraz stażu pracy. Obecnie osoby urodzone przed dniem 1 stycznia 1949 r. mogą przechodzić na wcześniejsze emerytury

według zasad obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1999 r. określonych przepisami rozdziału 2 w dziale II ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Ubezpieczeni, urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., mogą skorzystać z prawa do wcześniejszej emerytury, jeśli do końca 2007 r. spełnią określone warunki dotyczące wieku oraz stażu pracy oraz nie podpisali umowy z otwartym funduszem emerytalnym (OFE) lub złożą wnioszek o przekazanie środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu państwa. Po tej dacie wcześniejsze zakończenie aktywności zawodowej będzie możliwe jedynie zgodnie z zasadami określonymi w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz w przypadku górników. Art. 184 ww. ustawy zapewnia osobom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., zatrudnionym w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, czyli w dniu 1 stycznia 1999 r., osoby te spełniały wymagane warunki stażowe. Natomiast górnicy - przepisami ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy - Karta Nauczyciela (Dz.U. Nr 167, poz. 1397) - uzyskali prawo do górniczej emerytury generalnie po ukończeniu 55 lat, a w szczególnych przypadkach – po ukończeniu 50 lat lub bez względu na wiek, jeżeli pracę górniczą wykonywali pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez co najmniej 25 lat.

Generalnie osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r., które nie skorzystają z przepisów przejściowych ustawy o emeryturach i rentach z FUS, będą mogły przejść na emeryturę w wieku 60 lat – kobiety, albo 65 lat - mężczyźni.

Osoby pracujące w szczególnych warunkach lub wykonujące prace o szczególnym charakterze zamiast uprawnień do wcześniejszego przejścia na emeryturę będą uprawnione do świadczeń wynikających z ustawy o emeryturach pomostowych. Ustawa ta stanowi realizację zapowiedzi zawartej w ustawie o emeryturach i rentach z FUS w momencie wprowadzania reformy systemu ubezpieczeń społecznych w Polsce. Przepis art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS stanowi, że:

„1. Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184.

2. Dla ubezpieczonych, urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, z wyjątkiem ubezpieczonych mających prawo do emerytury na warunkach określonych w art. 32, 33, 39, 40, 46, 50, 50a i 50e, 184 oraz w art. 88 ustawy, o której mowa w art. 150, zostaną ustanowione emerytury pomostowe.

2a. Ubezpieczonym spełniającym warunki określone w art. 50a lub 50e przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku i okresów pracy lub okresu pracy, określonych w tych przepisach.

3. Zasady, warunki i tryb ustanawiania emerytur, o których mowa w ust. 2, określi odrębna ustawa.”

Należy podkreślić że nie wszystkie osoby korzystające w starym systemie emerytalnym z obniżonego wieku emerytalnego będą mogły skorzystać z projektowanych świadczeń. Przy konstruowaniu nowego systemu przyjęto założenie że zmiana charakteru i rodzaju wykonywanej pracy ze względu na wiek pracownika jest czymś naturalnym. Pracownikom zatrudnionym w warunkach szczególnych, lub wykonujących pracę o szczególnym charakterze, którzy nie mogą już kontynuować ze względów zdrowotnych pracy na dotychczasowym stanowisku przede wszystkim należy szukać innej pracy i to o wiele wcześniej, niż na pięć lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego. Najbardziej racjonalnym rozwiązaniem byłoby stworzenie mechanizmów ułatwiających proces przekwalifikowania się i poszukiwaniu innej pracy. Byłoby to działanie profilaktyczne zapobiegające powstaniu sytuacji, w której wymagania, jakie stawia praca przekroczą możliwości pracownika albo sytuacji, gdy działania pracownika mogą komukolwiek lub czemukolwiek zagrozić.

Rozwiązania zawarte w projektowanej ustawie będą dotyczyły osób objętych pracowniczym systemem ubezpieczeń społecznych, będą przejściowe i obejmą zamkniętą liczbę określonych podmiotów.

Planowane rozwiązanie ma generalnie charakter wygasający i stanowi formę wywiązania się państwa ze zobowiązań podjętych wobec pewnych grup zawodowych. Równocześnie od kilku lat kształtowane są rozwiązania prawne (a kolejne przyniesie niniejsza ustawa) uwzględniające współczesne standardy międzynarodowe. Zgodnie ze stanowiskiem Międzynarodowej Organizacji Pracy niedopuszczalne jest bowiem stosowanie obniżenia wieku emerytalnego zamiast profilaktyki zmierzającej do zapewnienia bezpiecznych warunków pracy.

Zgodnie z projektem ustawy, emerytury pomostowe będą przysługiwały ubezpieczonym:

-
- urodzonym po 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r., którzy nie mogli skorzystać z przepisów przejściowych art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS,
 - zatrudnionym przed 1 stycznia 1999 r. na stanowiskach i przy pracach wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, z późn. zm.),
 - określonym w rozporządzeniu wykonawczym do ustawy.

Warunkiem uzyskania emerytury pomostowej (**art. 3 pkt 4** projektowanej ustawy) będzie rozwiązanie stosunku pracy.

Warunkiem uzyskania emerytury pomostowej będzie także posiadanie odpowiedniego stażu w postaci okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn, w tym 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 6 pkt.2 ustawy.

Emeryturę pomostową będzie się przyznawać na wniosek ubezpieczonego i zgodnie z procedurami obowiązującymi w przypadku zwykłej emerytury. Emerytura pomostowa będzie wypłacana w okresie **do osiągnięcia wieku emerytalnego**.

Zgodnie z **art. 7** projektowanej ustawy, emerytura pomostowa będzie obliczana przez podzielenie podstawy obliczenia emerytury z FUS, ustalonej w sposób określony w art. 25 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przez średnie dalsze oczekiwane trwanie życia dla osoby w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę pomostową danego ubezpieczonego.

W przypadku uczestników OFE, podstawa obliczenia użyta do ustalenia potencjalnej emerytury powiększona będzie o hipotetyczną kwotę wynikającą z założenia, że cała składka była przekazywana do ZUS i waloryzowana w sposób przewidziany dla środków zgromadzonych na koncie emerytalnym w FUS.

Emerytura pomostowa, obliczona w momencie przejścia na nią, stanowić będzie nie mniej niż 90% emerytury najniższej określonej w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Średnie dalsze oczekiwane trwanie życia ustalane będzie na podstawie tablic trwania życia ogłoszonych przez prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w „Monitorze Polskim” obowiązujących w momencie zgłoszenia wniosku o emeryturę pomostową. Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyrażany będzie w ukończonych latach i miesiącach.

Ze względu na fakt, że przeciętne dalsze trwanie życia kobiety jest dłuższe niż przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzny w tym samym wieku oraz ze względu na niższy wiek emerytalny kobiet, wysokość emerytur pomostowych byłaby zróżnicowana ze względu na płeć. Dlatego też projekt ustawy zakłada, że średnie dalsze trwanie życia ustalane będzie wspólnie dla mężczyzn i dla kobiet oraz wyrażane w miesiącach. Przyjęcie tego założenia spowoduje wyeliminowanie różnic w potencjalnej wysokości **świadczenia kobiety i mężczyzny** o tym samym stażu pracy i tej samej podstawie wymiaru składki.

Emerytura pomostowa jest świadczeniem terminowym, wypłacanym przez 5 lub 10 lat niezależnie od płci, a nie dożywotnim, jak emerytura z powszechnego systemu. W momencie osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego prawo do emerytury pomostowej ustaje, a w jej miejsce zainteresowany uzyska emeryturę ustaloną zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Podobnie obliczanie opisywanej powyżej, hipotetycznej kwoty dla uczestników II filaru wynika z założenia, że członkostwo w OFE nie powinno mieć wpływu na wysokość emerytury pomostowej.

W przypadku śmierci pobierającego emeryturę pomostową rodzinie zmarłego przysługiwać będzie renta rodzinna na zasadach przewidzianych w razie śmierci pracownika (**art. 11** projektowanej ustawy).

Emerytury pomostowe będą waloryzowane według ogólnych zasad przewidzianych dla emerytur i rent z FUS. Również w przypadku zbiegu prawa do emerytury pomostowej i innych emerytur lub rent, stosowane będą przepisy powszechne. Czyli, w razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury pomostowej z prawem do emerytury lub renty z FUS, wypłacane będzie jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

Prawo do emerytury pomostowej będzie ulegało zawieszeniu bez względu na wysokość uzyskiwanego przychodu w razie podjęcia przez uprawnionego pracy w warunkach szczególnych lub pracy o szczególnym charakterze. Natomiast w przypadku podjęcia innego rodzaju pracy prawo do emerytury pomostowej będzie zawieszane lub zmniejszane na zasadach określonych w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z FUS

Proponowane zasady łączenia pracy zawodowej z pobieraniem emerytury pomostowej są zgodne z przepisami art. 65 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak również z art. 10 Kodeksu pracy, które dają każdemu obywatelowi prawo do wyboru miejsca i charakteru zatrudnienia. Stosowanie jakichkolwiek ograniczeń w dostępie emerytów do pracy byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i kolidowałoby z prawem tych osób do podejmowania lub kontynuowania pracy zawodowej. Przepisy mogą jednak regulować kwestie zasad zmniejszania i zwieszania wypłaty świadczeń pobieranych przez emerytów uzyskujących dodatkowe przychody. Takie rozwiązania zawiera ustawa o emeryturach i rentach z FUS i analogiczne propozycje zapisów zawiera projektowana ustawa o emeryturach pomostowych.

Fundusz Emerytur Pomostowych

Emerytury pomostowe finansowane będą z Funduszu Emerytur Pomostowych (FEP). FEP będzie państwowym funduszem celowym, którego dysponentem będzie Zakład Ubezpieczeń Społecznych (**art. 20** projektowanej ustawy).

Zgodnie z **art. 21** projektowanej ustawy, fundusz będzie uzyskiwał dochody ze składek opłacanych przez pracodawców oraz z uzupełniającej dotacji z budżetu państwa, także z odsetek z lokat aktywów FEP, w pierwszych latach jego funkcjonowania. Składki będą opłacane przez pracodawców za pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zgłoszonych do rejestru ubezpieczonych. Ze względu na to, iż część uprawnień do emerytur pomostowych wynika z okresu pracy przed 1999 r., trudno jest precyzyjnie określić wysokość składki, aby odpowiadała ona wysokości nabywanych praw. Dlatego też przyjęto, iż składka na emerytury pomostowe będzie wynosiła 3%.

Podstawę wymiaru składek będzie stanowiły składniki wchodzące do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Emerytury pomostowe są świadczeniem niezależnym od świadczeń w ramach powszechnego ubezpieczenia społecznego. Ponadto, według prognoz, wydatki FEP w większej części finansowane będą z budżetu państwa. W takiej sytuacji, projekt ustawy zakłada, iż Fundusz ten będzie odrębnym od Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast zarządzanie nim przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych pozwoli na ograniczenie kosztów administracyjnych.

Zakłada się, że składki będą opłacane przez pracodawców od 1 stycznia 2008 r.

Pozostałe regulacje

Zakres ubezpieczonych uprawnionych do świadczeń pomostowych zostanie określony w bazie danych podmiotów prowadzonych przez ZUS. W celu założenia bazy danych pracodawcy zobowiązani będą do dostarczenia m. in. informacji dotyczących:

- okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu dotychczasowych przepisów (przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.),
- całkowitych okresów składkowych i nieskładkowych.

ZUS stworzy dwie bazy danych: wykaz zakładów pracy oraz wykaz osób objętych ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania omawianych prac.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty

Oszacowania kosztów wprowadzenia proponowanych rozwiązań przeprowadzone zostały dla populacji osób zatrudnionych w szczególnych warunkach według liczebności z badania przeprowadzonego w 2002 roku przez Centralny Instytut Ochrony Pracy na podstawie danych o osobach zgłoszonych do ZUS, jako pracujące przed 1.01.1999 r. w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, z uwzględnieniem osób spełniających zawarte w projektowanej ustawie warunki określone w definicjach prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Są to osoby:

- urodzone po 31 grudnia 1948 r. a przed 1 stycznia 1969r.,

-
- zarejestrowane w ZUS jako wykonujące prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze przed 1 stycznia 1999 r.,
 - nie pracujące w zawodach dających prawo do emerytury górniczej.

Wykaz prac określonych według nowych kryteriów zostanie określony w przepisach rozporządzenia wykonawczego do ustawy. Jak się szacuje, kryteria określone w nowej ustawie spełni ok. **300 tys. osób**. Są to osoby, które po spełnieniu warunków stażowych i osiągnięciu wymaganego obniżonego wieku emerytalnego uzyskają prawo do emerytury pomostowej.

Jak się szacuje, spośród tej grupy emeryturę pomostową w roku 2008 r. uzyska 3,3 tys. **osób**. Liczba pobierających emeryturę pomostową będzie w kolejnych latach wzrastała. Przykładowo w roku 2020 wyniesie **ok. 53 tys. osób**

2. Konsultacje społeczne

Równoległe z uzgodnieniami międzyresortowymi projekt ustawy zostanie przekazany do konsultacji z partnerami społecznymi (organizacje pracodawców, organizacje związkowe).

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie ustawy spowoduje dodatkowe koszty dla budżetu państwa, gdyż projektowana w ustawie składka opłacana przez pracodawców nie zrekompensuje wydatków związanych z wypłacaniem emerytur pomostowych. Niezbędna będzie dotacja uzupełniająca z budżetu państwa.

W roku 2008 r. przewidywane wpływy ze składek na Fundusz Emerytur Pomostowych wyniosą 51,2 mln zł, a wydatki na emerytury pomostowe tylko 20,1 mln zł. W roku 2009 wpływy ze składek utrzymają się na tym samym poziomie, co w roku poprzednim, a wydatki bieżące na emerytury pomostowe wzrosną do 64,1 mln zł. Oznacza to, że dodatkowe koszty dla budżetu państwa z tytułu wprowadzenia nowych świadczeń pojawia się dopiero w roku 2009.

Proponowane rozwiązania nie będą miały wpływu na budżety samorządów.

Skutki finansowe wprowadzenia ustawy należy przeanalizować w perspektywie wieloletniej.

Kalkulacje przeprowadzono zakładając, że emerytura pomostowa wyliczana jest na podstawie formuły uwzględniającej wpłacone do systemu składki, ich waloryzację (w I filarze) oraz dalsze oczekiwane trwanie życia (na podstawie wspólnych tablic dla kobiet i mężczyzn). Pozwala to ustalić wysokość świadczenia na poziomie odzwierciedlającym sytuację demograficzną oraz historię zawodową danej osoby.

Dla lat 1999-2006 wykorzystano faktyczne dane makroekonomiczne dla polskiej gospodarki oraz wskaźniki waloryzacji kapitału ze składek emerytalnych w ZUS. Dla dokonania oszacowań potrzebne były informacje o wysokości PKB w przyszłości, inflacji i realnym wzroście podstawy przypisu składek na ubezpieczenie społeczne, co pozwoliłoby ustalić wskaźniki waloryzacji kapitału emerytalnego zebranego na kontach ubezpieczonych w ZUS oraz wskaźniki waloryzacji wypłacanych emerytur. Od 2007 r. przyjęto założenia dotyczące wzrostu PKB, wynagrodzeń i zmian liczby pracujących oparte w dużym stopniu o założenia Eurostatu.

Brano pod uwagę osoby, urodzone od 1949 do 1968 roku, które nie będą mogły przejść na wcześniejszą emeryturę do końca 2007 roku.

Założono również, że wszystkie osoby, jeśli nie przejdą na rentę z tytułu niezdolności do pracy ani nie umrą, osiągną wymagany do wcześniejszej emerytury staż w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze (czyli 15 lub 10 lat, w zależności od wykonywanej pracy lub zawodu) oraz, że przejdą na emeryturę w najniższym uprawniającym je do tego wieku. Waloryzacja już wypłacanych emerytur następuje zgodnie z obecnymi zasadami.

Emeryturę pomostową obliczono w następujący sposób:

EP = zaewidencjonowany i zwaloryzowany kapitał na koncie ubezpieczonego w wieku przejścia na emeryturę pomostową podzielony przez dalsze oczekiwane trwanie życia.

Minimalna emerytura pomostowa jest nie mniejsza niż 90% emerytury minimalnej w ogólnym systemie. Założono, że emerytura minimalna w przyszłości będzie równa dzisiejszej minimalnej emeryturze waloryzowanej tak, jak świadczenia z ZUS.

Kosztem emerytury pomostowej jest suma wypłat od najniższego możliwego wieku rozpoczęcia pobierania emerytury pomostowej do osiągnięcia przez ubezpieczonego wieku

emerytalnego (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn) dla wszystkich osób uprawnionych do emerytur pomostowych, które dożyją wieku uprawniającego do pobierania tego świadczenia.

Koszty wypłat ponoszone będą w latach 2008-2033, ponieważ wcześniej wypłacane są jedynie emerytury według dotychczasowych przepisów, a w 2033 roku 65 lat osiągnie i przejdzie na zwykłą emeryturę ostatni mężczyzna, który może skorzystać z emerytury pomostowej. Liczebności kolejnych grup pobierających emerytury pomostowe będą malały w wyniku wymierania oraz odchodzenia na emerytury zwykłe (w wieku 60 lat kobiety i 65 lat mężczyźni).

Poniższa tabela przedstawia koszty wypłat emerytur pomostowych w poszczególnych latach.

Tabela nr 2 Koszty wypłat emerytur pomostowych

lata	wydatki w mln PLN wartości bieżące		wydatki zdyskontowane w wartościach realnych z 2006 r. mln PLN	
		w % PKB		
2008	20,1	0,002%	19,2	
2009	63,2	0,005%	58,7	
2010	172,7	0,013%	155,1	
2011	335,5	0,024%	290,6	
2012	541,8	0,037%	452,9	
2013	739,1	0,049%	597,0	
2014	1021,0	0,065%	796,8	
2015	1224,6	0,075%	924,2	
2016	1474,8	0,088%	1080,6	
2017	1665,5	0,096%	1184,8	
2018	1959,5	0,110%	1353,4	
2019	2102,3	0,114%	1409,7	
2020	2308,9	0,121%	1503,1	
2021	2391,4	0,122%	1518,9	
2022	2528,3	0,125%	1566,6	
2023	2536,3	0,122%	1533,3	
2024	2289,2	0,107%	1350,1	
2025	1948,9	0,089%	1121,4	
2026	1662,9	0,074%	933,5	
2027	1316,8	0,057%	721,2	
2028	1001,0	0,042%	534,9	
2029	785,7	0,032%	409,6	
2030	605,2	0,024%	307,8	
2031	395,8	0,016%	196,4	
2032	198,4	0,008%	96,1	
2033	0,0	0,000%	0,0	
Razem		1,618%	20115,8	

Tabela nr 3 Wydatki na emerytury pomostowe w procencie PKB

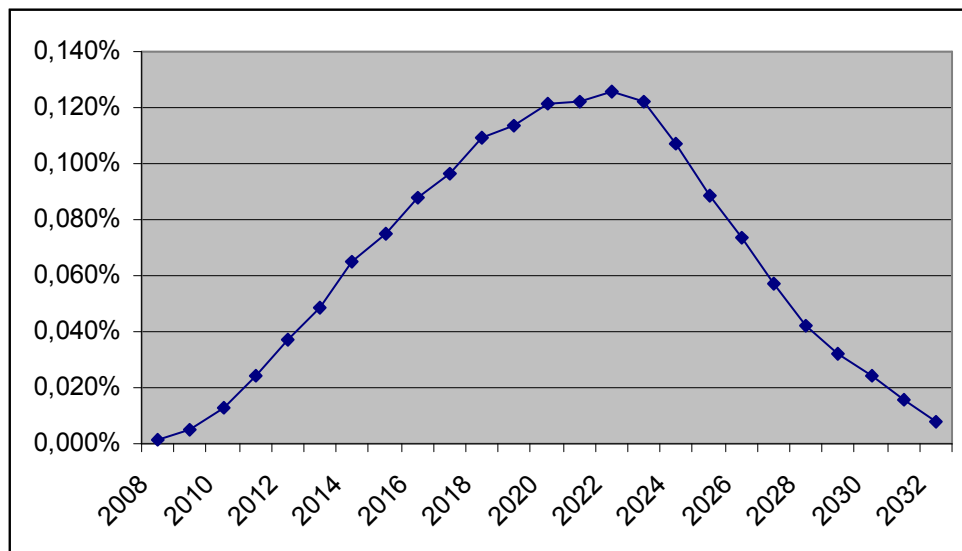
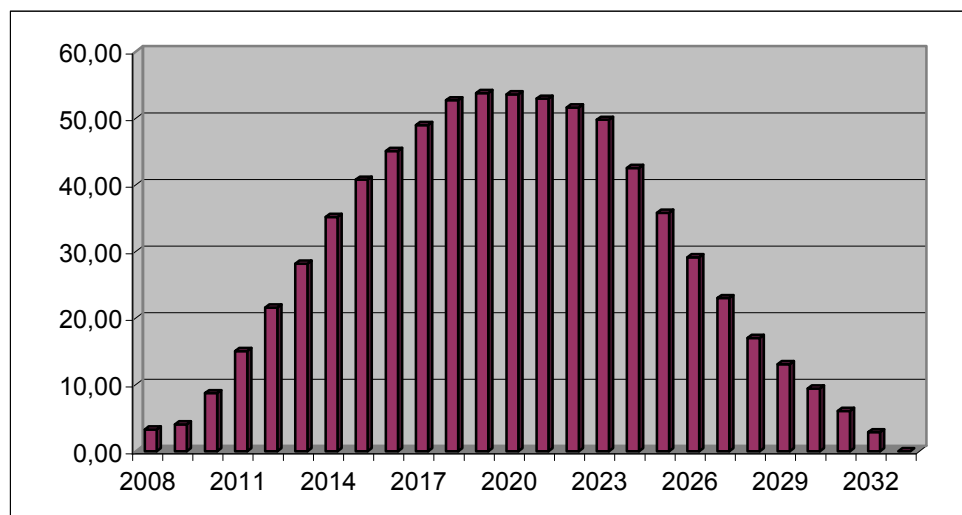

Tabela nr 4 Liczba osób pobierających emerytury pomostowe

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Proponowane rozwiązania przyczynić się mogą do zmniejszenia podaży pracy w branżach, w których zachowany zostanie przywilej przejścia na emeryturę pomostową w wieku niższym od ustawowego. Ze względu na konieczność opłacania przez pracodawców składki na Fundusz Emerytur Pomostowych, proponowane rozwiązania mogą mieć wpływ na

podwyższenie kosztów pracy w branżach, gdzie będzie występowało dużo osób zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Ponieważ są to w przeważającej części rozwiązania wygasające i obejmujące skończoną populację, nie przewiduje się wpływu długookresowego.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie ustawy nie będzie miało znacznego wpływu na konkurencyjność gospodarki. Wpływ na konkurencyjność będzie miała niewątpliwie nowa składka na Fundusz Emerytur Pomostowych, zwiększająca koszty pracodawców, którzy będą musieli ją opłacać. W przypadku większości pracodawców, z wyłączeniem pracodawców górniczych, będzie to koszt przejściowy.

Wystąpi też pośredni wpływ na konkurencyjność gospodarki, gdyż wprowadzenie emerytur pomostowych spowoduje w konsekwencji dezaktywizację zawodową tej grupy osób, wpływając w ten sposób na racjonalizację zatrudnienia a w konsekwencji na koszty produkcji i w rezultacie na wyniki gospodarki.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Projekt ustawy zostanie skierowany do właściwych organów w celu uzyskania opinii o zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej, o zakresie OSR i planowanym zakresie konsultacji, a następnie do uzgodnień międzyresortowych i z partnerami społecznymi.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt ustawy zostanie zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej